

Vec C-184/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

28. apríl 2020

Vnútroštátny súd:

Vilniaus apygardos administracinis teismas

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

31. marec 2020

Žalobca:

OT

Žalovaná:

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Etická komisia pre vysokých úradníkov)

Predmet konania vo veci samej

Povinnosť osôb zamestnaných v štátnej službe deklarovať súkromné záujmy, ktorú im ukladajú vnútroštátne predpisy. Zverejňovanie údajov z vyhlásení na internete. Možné porušenie práva na súkromný život.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad článku 6 ods. 1 písm. e) v spojení s článkom 6 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „nariadenie“), a článku 9 ods. 1 v spojení s článkom 9 ods. 2 písm. g) nariadenia z hľadiska článkov 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Prejudiciálne otázky

1. Má sa podmienka upravená v článku 6 ods. 1 písm. e) nariadenia, podľa ktorej spracovanie musí byť nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi, z hľadiska požiadaviek stanovených v článku 6 ods. 3 nariadenia vrátane požiadavky, že právo členského štátu musí spĺňať cieľ verejného záujmu a byť primerané sledovanému oprávnenému cieľu, a tiež z hľadiska článkov 7 a 8 Charty vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne právo nesmie požadovať sprístupňovanie vyhlásení o súkromných záujmoch a ich zverejňovanie na internetovej stránke prevádzkovateľa, ktorým je Vyriašioji tarnybinės etikos komisija (Etická komisia pre vysokých úradníkov), čím sa poskytuje prístup k týmto údajom každému, kto má prístup na internet?

2. Má sa zákaz spracovania osobitných kategórií osobných údajov upravený v článku 9 ods. 1 nariadenia vzhľadom na podmienky stanovené v článku 9 ods. 2 nariadenia vrátane podmienky podľa písm. g), podľa ktorej spracovanie musí byť nevyhnutné z dôvodov významného verejného záujmu na základe práva EÚ alebo práva členského štátu, ktoré sú primerané vzhľadom na sledovaný cieľ, rešpektujú podstatu práva na ochranu údajov a stanovujú vhodné a konkrétne opatrenia na zabezpečenie základných práv a záujmov dotknutej osoby, vykladať aj z hľadiska článkov 7 a 8 Charty v tom zmysle, že vnútroštátne právo nesmie požadovať sprístupňovanie údajov z vyhlásení o súkromných záujmoch, ktoré môžu obsahovať osobné údaje vrátane tých, na základe ktorých sa dajú určiť politické názory danej osoby, jej členstvo v odboroch, sexuálna orientácia a ďalšie osobné informácie, a ich zverejňovanie na internetovej stránke prevádzkovateľa, ktorým

je Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, čim sa poskytuje pristup k týmto údajom každému, kto má pristup na internet?

Uvedené ustanovenia práva EÚ

Články 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie; odôvodnenia 1, 2, 4, 26, 39, 51, 85 a 154, článok 4 ods. 1, článok 6 ods. 1 písm. c) a e), článok 6 ods. 3 a článok 9 ods. 1 a 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1).

Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva

§ 1, § 2 ods. 1, § 3 ods. 2, § 4 ods. 1, § 5, § 6 ods. 1, § 10 ods. 1 a 2 a § 22 zákona Litovskej republiky o koordinácii verejných a súkromných záujmov v štátnej službe (ďalej len „zákon“) (znenie platné od 1. januára 2018 do 18. decembra 2019).

Stručné zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Dňa 6. marca 2018 podal žalobca žalobu na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Regionálny správny súd Vilnius, Litva), ktorou sa domáhal, aby uvedený súd vyhlásil za protiprávne a zrušil rozhodnutie Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Etická komisia pre vysokých úradníkov) (ďalej len „komisia“) zo 7. februára 2018 (ďalej len „rozhodnutie“), podľa ktorého žalobca porušil ustanovenia § 3 ods. 2 a § 4 ods. 1 zákona (povinnosť deklarovať súkromné záujmy) tým, že nepredložil vyhlásenie o súkromných záujmoch v súlade s postupom, ktorý je v nich upravený.
- 2 Žalobca je riaditeľom verejnej inštitúcie QP, verejnoprávnej organizácie pôsobiacej v oblasti ochrany životného prostredia (ďalej len „QP“). QP sa zúčastňuje na postupoch verejného obstarávania a je spolufinancované z rozpočtu Litovskej republiky pri realizácii určitých projektov v rámci programu Európskej únie LIFE +.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 3 Žalobca tvrdí, že sa naňho nevzťahujú ustanovenia zákona upravujúceho povinnosť deklarovať súkromné záujmy. Ako riaditeľ QP nemá právomoci v oblasti verejnej správy. Zakladateľmi a členmi QP sú súkromné osoby. QP nebolo poverené nijakými funkciami štátnych alebo komunálnych inštitúcií. Ako mimovládna organizácia pôsobí nezávisle od verejnej moci.

- 4 Žalobca sa domnieva, že komisia ho neprimerane považovala za osobu zamestnanú v štátnej službe s administratívnymi právomocami.
- 5 Žalobca tvrdí, že obsah vyhlásenia o súkromných záujmoch a jeho prakticky bezpodmienečné sprístupnenie verejnosti (na internetovej stránke komisie) v podstate núti osobu podávajúcu vyhlásenie zverejniť nielen vlastné osobné údaje, ale aj osobné údaje iných osôb, čím dochádza k porušeniu práva na súkromný život.
- 6 Žalovaná tvrdí, že žalobu treba zamietnuť ako nedôvodnú. Uvádza, že zákon (§ 2 ods. 1) považuje za osoby v štátnej službe aj tie osoby, ktoré spĺňajú nasledujúce podmienky: 1. osoby sú zamestnané vo verejných inštitúciách; 2. verejné inštitúcie sú financované z litovského štátneho alebo komunálneho rozpočtu a prostriedkov; 3. týmto osobám boli zverené administratívne právomoci. Žalovaná tvrdí, že žalobca spĺňa všetky tieto podmienky. Vysvetľuje že administratívne právomoci nemusia byť iba verejné, vonkajšie (funkcie vládneho predstaviteľa), ale aj vnútorné, ktorými sú poverené osoby na manažérskych pozíciách v spoločnostiach, inštitúciách a organizáciách bez ohľadu na to, či im boli zverené právomoci v oblasti verejnej správy. Administratívne právomoci sú spojené s dohľadom nad činnosťou subjektu, s kontrolou práce podriadených a organizácie tejto práce, s finančným riadením atď. Žalobca je poverený výkonom administratívnych právomocí v rámci QP. Je jediným riadiacim orgánom QP, činnosti QP sú neustále financované zo štrukturálnych fondov Európskej únie a z prostriedkov štátneho rozpočtu Litovskej republiky, a preto žalobca musí podať vyhlásenie o súkromných záujmoch.

Stručné zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 7 Podľa článku 7 Charty každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie. Podľa článku 8 Charty každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú. Tieto údaje musia byť riadne spracované na určené účely na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom. Každý má právo na prístup k zhromaždeným údajom, ktoré sa ho týkajú, a právo na ich opravu.
- 8 Článok 6 ods. 1 nariadenia upravuje podmienky, za akých je spracovanie údajov zákonné. Ide okrem iného o tieto podmienky: spracovanie je nevyhnutné na splnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa [písmeno c)]; spracovanie je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi [písmeno e)].
- 9 Článok 6 ods. 3 nariadenia stanovuje, že základ pre spracovanie uvedené v písm. c) a e) musí byť stanovený: a) v práve EÚ alebo b) v práve členského štátu vzťahujúcom sa na prevádzkovateľa. Účel spracovania sa stanoví na tomto právnom základe, alebo pokiaľ ide o spracovanie uvedené v odseku 1 písm. e), musí byť nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi. Uvedený právny základ

môže obsahovať osobitné ustanovenia na prispôsobenie uplatňovania pravidiel tohto nariadenia vrátane: všeobecných podmienok vzťahujúcich sa na zákonnosť spracúvania prevádzkovateľom; typov spracúvaných údajov; dotknutých osôb; subjektov, ktorým sa môžu osobné údaje poskytnúť, a účelov, na ktoré ich možno poskytnúť; obmedzenia účelu; doby uchovávania a spracovateľských operácií a postupov vrátane opatrení na zabezpečenie zákonného a spravodlivého spracúvania, napríklad tie, ktoré sú určené na iné osobitné situácie spracúvania stanovené v kapitole IX. Právo EÚ alebo právo členského štátu musí spĺňať cieľ verejného záujmu a byť primerané sledovanému oprávnenému cieľu.

- 10 Článok 9 ods. 1 nariadenia stanovuje, že spracúvanie osobných údajov, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo filozofické presvedčenie alebo členstvo v odborových organizáciách, a spracúvanie genetických údajov, biometrických údajov na individuálnu identifikáciu fyzickej osoby, údajov týkajúcich sa zdravia alebo údajov týkajúcich sa sexuálneho života alebo sexuálnej orientácie fyzickej osoby je zakázané.
- 11 Článok 9 ods. 2 stanovuje podmienky, za ktorých sa odsek 1 neuplatní. Medzi tieto podmienky patrí okrem iného to, že spracovanie je nevyhnutné z dôvodov významného verejného záujmu na základe práva EÚ alebo práva členského štátu, ktoré sú primerané vzhľadom na sledovaný cieľ, rešpektujú podstatu práva na ochranu údajov a stanovujú vhodné a konkrétne opatrenia na zabezpečenie základných práv a záujmov dotknutej osoby [písmeno g)].
- 12 Zákon (§ 10 ods. 1) určuje osoby, ktorých deklarované údaje sú verejné a sprístupňujú sa na internetovej stránke Etickej komisie pre vysokých úradníkov v súlade so stanoveným postupom. Zoznam týchto osôb zahŕňa riaditeľov a zástupcov riaditeľov verejných inštitúcií, ktoré sú financované z litovského štátneho alebo komunálneho rozpočtu a prostriedkov.
- 13 Obsahom vyhlásenia o súkromných záujmoch (§ 6 ods. 1 zákona) sú v zásade údaje o súkromnom živote v ňom uvedených osôb: osobné údaje (meno, priezvisko, zamestnanie, funkcia) osoby podávajúcej vyhlásenie a jej manžela/manželky, druha/družky, partnera, z ktorých je možné zistiť informácie o určitých aspektoch súkromného života tejto osoby (rodinný stav, sexuálna orientácia a pod.), informácie o prijatých daroch a transakciách uzavretých týmito osobami, z ktorých je možné zistiť určité podrobnosti o živote osoby a jej manžela/manželky, druha/družky, partnera, t. j. používané predmety, záujmy, záľuby, životný štýl, finančná situácia atď., informácie o blízkych alebo známych osobách alebo údaje, ktoré môžu byť príčinou konfliktu záujmov a môžu naznačovať osobný vzťah medzi osobou podávajúcou vyhlásenie a jej manželom/manželkou, druhom/družkou, partnerom, ako aj osobný vzťah medzi osobami, ktoré musia byť uvedené, osobou podávajúcou vyhlásenie a jej manželom/manželkou, druhom/družkou, partnerom.
- 14 Osobné údaje uvedené vo vyhlásení o súkromných záujmoch sú neoddeliteľnou súčasťou súkromného života osoby a ich sprístupnenie môže predstavovať

porušenie jej práva na súkromný život a ovplyvniť jej bezpečnosť, t. j. sprístupnenie takých údajov môže ohroziť život a zdravie tejto osoby, jej ďalšie práva a slobody a mať pre ňu iné negatívne následky.

- 15 Osoba podávajúca vyhlásenie musí sprístupniť nielen svoje osobné údaje, ale aj údaje ďalších osôb s vedomím, že také údaje budú zverejnené na internetovej stránke komisie, a preto k nim bude mať v zásade prístup neobmedzený počet osôb a budú môcť byť použité na rôzne účely. Výnimky upravené v zákone (§ 10 ods. 2) nezabezpečujú ochranu osobných údajov, lebo nechávajú otvorenú možnosť identifikácie osoby podávajúcej vyhlásenie a ďalších osôb, ako aj prepojenie informácií sprístupnených verejnosti, na ktoré sa výnimky nevzťahujú, s týmito osobami.
- 16 Cieľom zákona je v podstate zachovanie zásady transparentnosti pri výkone verejných funkcií a pri prijímaní rozhodnutí v oblasti uplatňovania verejných záujmov (§ 1).
- 17 Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) poukázal na to, že zásada transparentnosti upravená v článkoch 1 a 10 Zmluvy o Európskej únii a v článku 15 Zmluvy o fungovaní Európskej únie umožňuje občanom tesnejšie sa zapájať do rozhodovacieho procesu a zaručuje, že v demokratickom systéme sa administratíva stáva legitímnejšou, efektívnejšou a zodpovednejšou voči občanovi (pozri rozsudky Súdneho dvora zo 6. marca 2003, Interporc/Komisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, bod 39, a z 29. júna 2010, Komisia/Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, bod 54). Súdny dvor tiež rozhodol, že ochrana základného práva na rešpektovanie súkromného života na úrovni EÚ si vyžaduje, aby výnimky a obmedzenia v súvislosti s ochranou osobných údajov nepôsobili nad rámec toho, čo je prísne nevyhnutné (pozri rozsudky z 21. decembra 2016, Tele2 Sverige a Watson a i., C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, bod 96, a z 27. septembra 2017, Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, bod 112).
- 18 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora inštitúcie sú povinné pred zverejnením informácií týkajúcich sa fyzických osôb dosiahnuť rovnováhu medzi záujmami Európskej únie na zabezpečení transparentnosti jej opatrení a zásahom do práv uznaných v článkoch 7 a 8 Charty. Cieľom transparentnosti však nemožno priznať automaticky prednosť pred právom na ochranu osobných údajov, aj keď sú v hre dôležité ekonomické záujmy (pozri rozsudok z 9. novembra 2010, Volker a Markus Schecke, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 85).
- 19 Hoci zákonom uložená povinnosť poskytovať údaje (vrátane údajov o súkromnom živote určitej osoby) súvisí s okolnosťami, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutia prijaté pri výkone verejnej moci, tento súd je presvedčený, že samotná existencia takých okolností neznamená, že tieto údaje sú vo verejnom záujme a musia byť sprístupnené. Naopak, také údaje môžu odhaliť veľmi citlivé osobné informácie (akými sú informácie spolužití nezosobášeného páru, živote s osobou rovnakého pohlavia atď.), ktorých zverejnenie v zásade nie je spoločensky potrebné a môže spôsobiť dotknutej osobe v súkromnom živote významné nepríjemnosti.

- 20 Tento súd sa domnieva, že zverejňovanie určitých skutočností na internete nie je nevyhnutným opatrením na zabezpečenie zákonom sledovaného cieľa, t. j. uplatňovania zásady transparentnosti v štátnej službe. Poskytnutie takých údajov výlučne zákonom stanoveným subjektom (§ 5) a kontrolné funkcie, ktorými sú tieto subjekty poverené (§ 22), vrátane kontrolnej právomoci zverenej osobitnej inštitúcii – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija – sú dostatočnými opatreniami na zabezpečenie dosiahnutia cieľa zákona.
- 21 Tento súd má pochybnosti o tom, či je zákonom stanovené pravidlo, podľa ktorého údaje zo súkromných vyhlásení musia byť verejné a zverejnené, zlučiteľné s uvedenými ustanoveniami Charty a nariadenia a s judikatúrou Súdneho dvora.

PRACOVNÝ DOKUMENT